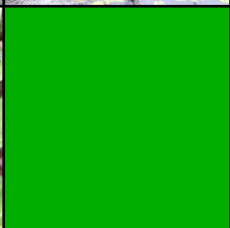
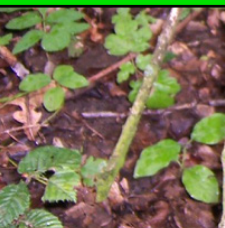

Rapport:

Datum:
27/11/09

Flora- en Faunaonderzoek

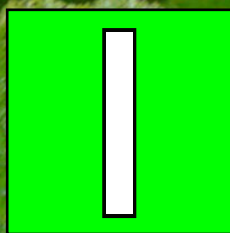
Hart van Hoograven / Utrecht

Opgesteld door:
Samenwerkende Landschaps Advies Groep
(SLAG) BV
Te Apeldoorn, Tiel,
en Paterswolde
November 2009

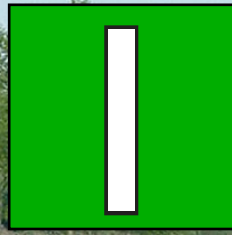
WWW.SLAG.NL

Inhoud

I	INLEIDING	pag. 2
1.1	Aanleiding en doel	pag. 2
1.2	Opzet onderzoek	pag. 3
1.3	Plangebied en ingreep	pag. 3
2	WETTELIJK KADER	pag. 7
2.1	Inleiding	pag. 7
2.2	Flora- en faunawet	pag. 7
2.3	Natuurbeschermingswet	pag. 8
2.4	Ecologische hoofdstructuur	pag. 9
2.5	Rode lijsten	pag. 9
3	RESULTATEN	pag. 10
3.1	Gebiedsbeleid	pag. 10
3.2	Natuurloket	pag. 10
3.3	Veldonderzoek flora	pag. 11
3.4	Veldonderzoek fauna	pag. 11
4	CONCLUSIES	pag. 14

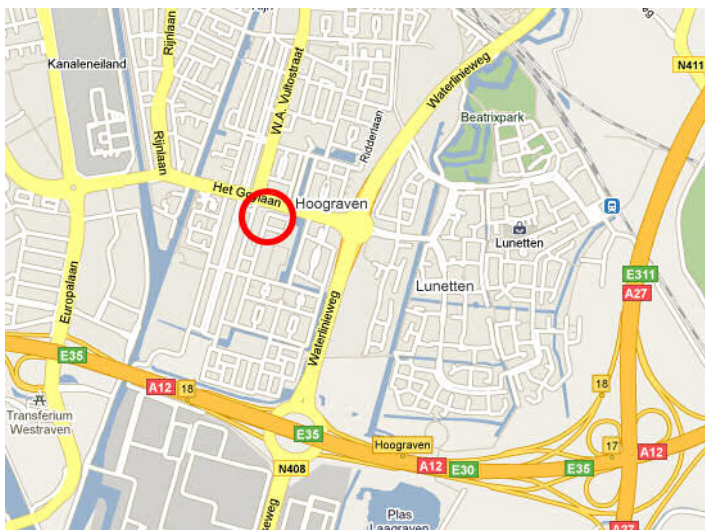
LITERATUURLIJST

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In de wijk Hoograven te Utrecht bevinden zich twee blokken hoogbouw en een schoolgebouw. Het voornemen bestaat om de betreffende gebouwen te slopen en te vervangen door nieuwbouw. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en het Streekplan.

Figuur 1: Globale ligging plangebied.

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde quick scan van beschermde natuurwaarden in en rond het plangebied. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet. Een quick scan betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond het plangebied. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De quick scan is een momentopname en geen standaardveldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een quick scan geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

Bij de beoordeling van het plangebied is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van het Natuurloket waarop een (niet soortspecifiek) overzicht wordt gegeven van actuele verspreidingsgegevens. Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van overheidswebsites. Daarnaast is het plangebied op 21 september 2009 bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling). Ten slotte is het plangebied eenmaal onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen.

1.3 Plangebied en ingreep

Het plangebied door twee blokken hoogbouw, te weten Hooft Graaflandstraat 94 – 104 en Duurstedelaan 75 – 119, en een schoolgebouw. Beide blokken zijn opgetrokken uit baksteen en relatief oud. Het westelijke blok beschikt over een plat dak, het oostelijke blok over een pannendak. Het kleine schoolgebouw is opgetrokken uit baksteen, hout en plaatmateriaal en beschikt over een plat dak. Het gebied rond de gebouwen is grotendeels verhard. Groen is beperkt tot jonge laanbomen en enig laag plantsoen rond het westelijke blok. Het schoolterrein is omzoomd door struiken en jonge bomen. In het plangebied is geen open water aanwezig.

Het voornemen bestaat om de gebouwen te slopen en te vervangen door nieuwbouw.

Figuur 2: Plangebied (geel) en directe omgeving.

Figuur 3: Huidige situatie plangebied met te slopen gebouwen (geel).

Foto 1: Hoograven Utrecht Noordzijde

Foto 2: Hoograven Utrecht Noordzijde school

Foto 3: Hoograven Utrecht Zuidzijde school

Foto 4: Hoograven Utrecht Zuidzijde

Foto 5: Hoograven Utrecht Westzijde

Wettelijk kader

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortenbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV.

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie categorieën die elk een ander beschermingsregime kennen.

In categorie 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van categorie 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

In categorie 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van categorie 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast.

In categorie 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast.

Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

- 1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de

habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

R

esultaten

3.1 Gebiedsbeleid

Natura 2000

Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van een Natura 2000-gebied. Een negatief effect op dergelijke gebieden is uitgesloten.

Wetlands

Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van een Wetland. Negatieve effecten van het plan op Wetlands zijn uitgesloten. Beschermde Natuurmonument Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van een Beschermde Natuurmonument. Negatieve effecten van het plan op een Beschermde Natuurmonument zijn uitgesloten.

Nationaal Park

Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van een Nationaal Park. Negatieve effecten van het plan op Nationale Parken zijn uitgesloten.

Nationaal Landschap

Het plangebied ligt Nationaal Landschap Hollandse Waterlinie. De kernkwaliteiten van het landschap zijn:

- Samenhangend systeem van forten, dijken, kanalen en inundatiekommen;
- Groen en overwegend rustig karakter;
- Openheid.

Negatieve effecten van het plan op een Nationaal Landschap zijn uitgesloten.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS) Het plangebied ligt niet in of in de omgeving van de EHS. Een negatief effect op de EHS is uitgesloten.

3.2 Natuurloket

In onderstaande tabel wordt per soortgroep weergegeven of er in het kilometerhok waar het plangebied binnen valt, beschermde soorten zijn aangetroffen. De gegevens hebben dus betrekking op het hele kilometerhok en niet op het plangebied in het bijzonder. Het Natuurloket geeft alleen tegen betaling specifieke informatie over

beschermde soorten in een kilometerhok. Verwerving hiervan is alleen zinvol als er tijdens het veldbezoek, op grond van de aanwezige habitats of ruimtelijke samenhang tussen plangebied en omgeving, twijfels zijn gerezen omtrent het mogelijke voorkomen van beschermde soorten.

Rapportage voor kilometerhok X:136 / Y:453

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1	3			4	goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					1	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	2	2		2		slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels			1			slecht	0%	1996-2007
Watervogels						matig	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						goed		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						goed		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

FF1: Flora- en faunawet tabel 1 (vrijstelling)
 FF2/3: Flora- en faunawet tabel 2 + 3 strikt beschermd
 HR: Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)
 RL: Rode Lijst
 volledigheid: verwachting van de volledigheid van de
 informatie o.b.v. het aantal bezoeken
 niet van toepassing

3.3 Veldonderzoek flora

Op het terrein was wilde flora beperkt tot ruderaal soorten tussen verharding en stikstofminnende soorten onder opgaande begroeiing, zoals Gewoon langbaardgras, Kruipertje, Canadese fijnstraal, Bijvoet, Kompassla, Zwarte nachtschade, Melganzenvoet, Grote zandkool en Robertskruid. Er zijn geen bedreigde of beschermde soorten gevonden. De aanwezigheid van dergelijke soorten wordt uitgesloten geacht.

3.4 Veldonderzoek fauna

Zoogdieren

Alle inheemse soorten zoogdieren worden beschermd door de Flora- en faunawet. In het plangebied zijn geen zoogdieren of sporen daarvan aangetroffen. Gelet op het karakter van het terrein, zijn slechts weinig kritische soorten van tabel 1, zoals Huisspitsmuis te verwachten. De aanwezigheid van strikter beschermde soorten (tabel 2 en 3) is uitgesloten.

Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV HR). Alle drie de gebouwen, met name de hoogbouw, is potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De bomen in het gebied zijn ongeschikt als verblijfplaats. Er is één najaarsonderzoek uitgevoerd op 21 september. Het betrof een bezoek in de ochtendschemering. Het onderzoek is uitgevoerd tijdens droog, windarm weer, bij een temperatuur boven de tien graden Celsius. Er is gebruikgemaakt van een bat detector (Pettersson D240x) en een kijker. Er is één soort vastgesteld, namelijk Gewone dwergvleermuis. Er werden weinig vleermuizen waargenomen. De meeste exemplaren werden gehoord in het oostelijke deel van het plangebied. Ten oosten van de Wijnesteinlaan loopt een gracht met relatief veel bomen op de oever. Vermoedelijk wordt de gracht als vlieg- en foerageerroute gebruikt. Op het terrein zelf zijn geen zwermende of invliegende exemplaren waargenomen.

Vogels

De broedsels van alle inheemse broedvogels zijn beschermd. Sommige soorten beschikken over vaste verblijfplaatsen, zoals uilen en Gierzwaluw. Deze plaatsen zijn jaarrond beschermd. Het onderzoek vond buiten het broedseizoen plaats. Het plangebied is marginaal geschikt voor broedvogels. In de opgaande begroeiing zijn algemene broedvogels te verwachten als Merel, Winterkoning en Roodborst. Het oostelijke blok beschikt over een pannendak. Hier zijn broedgevallen van Gierzwaluw mogelijk.

Amfibieën en reptielen

Alle inheemse soorten amfibieën en reptielen worden beschermd door de Flora- en faunawet. In het plangebied komt geen open water voor. Als voortplantingshabitat is het plangebied daarom niet geschikt. Ten oosten van het plangebied ligt een brede stadsgracht. Hier zijn algemene soorten van tabel I te verwachten als Gewone pad en Bruine kikker. Hoewel het plangebied in zeer beperkte mate geschikt is als foerageer- en overwinteringsgebied, kunnen dergelijke soorten wel worden aangetroffen. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in geval van ruimtelijke ingrepen. De aanwezigheid van strikter beschermde soorten amfibieën is uitgesloten.

Het plangebied en de omgeving daarvan voldoen niet aan de habitateisen van reptielen. Een negatieve invloed van het plan op reptielen of hun habitats is uitgesloten.

Vissen

In het plangebied komt geen open water voor. Een negatief effect op vissen in het algemeen is uitgesloten.

Dagvlinders

Het plangebied en de directe omgeving daarvan voldoen niet aan de habitateisen van beschermde soorten dagvlinders. Een negatieve invloed van het plan op deze soorten of hun habitats is uitgesloten.

Libellen

Het plangebied voldoet niet aan de eisen die beschermde soorten libellen aan hun habitat stellen. Een negatieve invloed van het plan op deze soorten of hun habitats is uitgesloten.

Overige ongewervelden (kevers, weekdieren en kreeftachtigen)

Het plangebied voldoet aan geen van de habitateisen die de overige beschermde soorten ongewervelden aan hun leefgebied stellen. Een negatieve invloed van het plan op deze soorten of hun habitats is uitgesloten.

Het plangebied maakt deel uit van een Nationaal Landschap. Er is vanuit gegaan dat het plan de kernkwaliteiten hiervan niet aantast. Overigens ligt het plangebied niet in of in de omgeving van een beschermd gebied. Negatieve effecten op overige beschermde gebieden zijn uitgesloten.

Er werden geen bedreigde (Rode Lijst) of beschermde plantensoorten aangetroffen.

Bedreigde fauna werd niet aangetroffen en dit is ook niet te verwachten. Beschermde fauna is (mogelijk) aanwezig uit de soortgroepen zoogdieren, vleermuizen, vogels en amfibieën.

Van tabel 1 zijn algemene soorten zoogdieren en amfibieën te verwachten. Soorten van tabel 1 zijn niet ontheffingsplichtig in geval van ruimtelijke ingrepen.

Van tabel 2 zijn broedvogels te verwachten in de opgaande begroeiing. Verder zijn broedgevallen van Gierzwaluw mogelijk onder het dak van het oostelijke blok. Bij het rooien van begroeiing en het slopen van de gebouwen tijdens het broedseizoen, is schade aan broedsels evident. Het verstoren van broedvogels is verboden volgens de Flora- en faunawet. Hiervoor is geen ontheffing mogelijk. De sloop dient buiten de broedperiode te worden uitgevoerd. Het broedseizoen loopt tot circa 1 augustus. Dit is echter afhankelijk van de soort. Latere broedgevallen zijn mogelijk, bijvoorbeeld van duiven (zie Natuurkalender op www.minlnv.nl). In de periode november – februari is de aanwezigheid van broedvogels het kleinst. De broedplaatsen van Gierzwaluw gelden tevens als vaste broedplaats. Deze zijn jaarrond beschermd.

Van tabel 3 zijn verblijfplaatsen van vleermuizen in het najaar niet vastgesteld. Verblijfplaatsen in het zomerhalfjaar zijn niet uit te sluiten.

Met betrekking tot broedplaatsen van Gierzwaluw en verblijfplaatsen van vleermuizen is aanvullend onderzoek noodzakelijk in een geschikte periode van het jaar.

Literatuurlijst

- Broekhuizen S., Atlas van Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1988
- Diepenbeek A. van, Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1999
- Lange R., et al, Zoogdieren van West-Europa, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1994
- Meijden R. van der, Heukels Flora, Wolter-Noordhoff, Groningen, 1996
- Nöllert A., Nöllert C., Amfibieengids van Europa, Tirion Uitgevers BV, Baarn, 2001
- Stortelder A.F.H., et al, De vegetatie van Nederland deel 5, Opulus Press, Leiden, 1999
- Tax M.H., Atlas van Nederlandse dagvlinders, Natuurmonumenten, 's-Gravenlande, 1989
- Vlinderstichting, Jaarverslag 2003
- Weeda E.J., et al, Nederlandse Ecologische Flora deel 1-5, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1999
- Wynhoff I., Veldgids Dagvlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1999

Samenwerkende Landschaps Advies Groep 'SLAG'

- *Ecologie en Landschap*
- *Techniek, Uitvoering en Beheer*
- *Tuin- en Landschapsarchitectuur*
- *Infra- en Civieltechniek*
- *Boomonderzoek*

WWW.SLAG.NL
INFO@SLAG.NL

Hoofdvestiging Paterswolde:

Postbus 11
9765 ZG Paterswolde
Zonnebloemweg 8
9765 HW Paterswolde
Tel: 050-3090952
Fax: 050-3090508
E-mail: gkievitsbosch@slag.nl

Vestiging Tiel:

Lingewei 25
4004 LK Tiel
Tel: 0344-639001
Fax: 0344-639005
E-mail: voerman@slag.nl

Vestiging Apeldoorn:

Vlietweg 68
7335 JE Apeldoorn
Tel: 055-5429386
Fax: 055-5427946
E-mail: moors@slag.nl